

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Kathleen Grissom, *The Kitchen House*

Copyright © 2010 by Kathleen Grissom
All rights reserved

© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © korobkova/Depositphotos.com; Biblioteca Congresului SUA

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

GRISSOM, KATHLEEN

Bucătăria sclavilor / Kathleen Grissom; trad. din lb. eng.
de Ioana Georgescu. – Iași: Polirom, 2014

ISBN print: 978-973-46-4203-8

ISBN ePub: 978-973-46-4368-4

ISBN PDF: 978-973-46-4369-1

I. Georgescu, Ioana (trad.)

821.111(71)-31 = 135.1

Printed in ROMANIA

Kathleen Grissom

Bucătăria sclavilor

Traducere din limba engleză
de Ioana Georgescu

POLIROM
2014

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI UNU

Lavinia

Într-o după-amiază de pe la mijlocul lui noiembrie, în 1793, când copacii își pierdeau ultimele frunze, trăsură cea neagră a apărut în sfârșit pe alee. Căpitanul și ceilalți se întorseseră acasă. Fanny și Beattie erau la conac cu Mama și unchiul Jacob, pregătind totul pentru sosirea călătorilor. Când Sukey dormea, eu o ajutam pe Belle la bucătărie, unde tocmai terminam de făcut niște prăjiturile. Le făcuserăm adăugînd afine și stafide în aluat de pandișpan, pe care l-am turnat apoi în forme mititele de metal. Prăjiturilele erau calde încă și, înainte să îmi dea și mie una ca tratație specială, Belle a turnat glazură de zahăr deasupra. Când am auzit trăsură, am înghițit imediat prăjitura și am luat-o la fugă spre conac. Nu-mi mai încăpeam în piele de fericire. Campbell se întorsese acasă!

Unchiul Jacob și Mama ajunseseră lângă trăsură; Fanny și Beattie erau lângă ei, pregătite să îi ajute. Domnița Martha a ieșit prima. Nu mi-a venit să cred cît de mult se schimbase după cîteva luni atît de dificile. O mai văzusem bolnavă, dar acum era cu totul altfel. Era trasă la față și avea riduri, iar cînd a coborît cu greu din trăsură, și-a strîns ochii din pricina luminii puternice. Totuși nu eram deloc pregătită pentru ceea ce urma să văd, cînd unchiul Jacob a ajutat un bătrîn nespus de slab să coboare din trăsură. Căpitanul supraviețuise în urma febrei galbene, dar nu mai rămăsese din el decît o umbră a ceea ce fusese. După ce Căpitanul și stăpîna au fost ajutați să intre în casă, am rămas așteptînd plină de

nerăbdare să coboare și Campbell împreună cu doica. În cele din urmă n-am mai avut răbdare și m-am apropiat de trăsură.

— Campbell, am strigat încet, sigură că avea să-mi recunoască glasul.

Trăsura era neașteptat de mică în interior și mirosea teribil a vomă. După ce ochii mi s-au obișnuit cu întunericul, am văzut că era goală. Am intrat în fugă pe ușa din față și i-am prins din urmă pe ceilalți pe scări.

— Unde e Campbell? am strigat în urma lor.

Mama s-a întors și mi-a făcut semn din cap să tac.

— E cu Dory, a spus.

Am rămas locului, încercînd să pricep ceea ce Mama îmi spusese. Apoi am fugit să mai arunc o privire în trăsură. Buimăcită, am luat-o spre bucătărie. Belle o ținea în brațe pe Sukey cînd a dat de mine afară, lîngă stiva de lemne, vomînd prăjitura pe care o mîncasem.

Belle m-a privit plină de compasiune cînd am reușit să-mi revin atît cît să pot să-i spun ce se întîmplase cu Campbell. Sukey a întins brațele către mine și, surprinzîndu-mă pînă și pe mine, am lovit-o. A tresărit pentru că nu i se mai întîmplase așa ceva. Nedumerită, a început să țipe după mine, vrînd s-o iau în brațe. Neputînd să rabd să o văd plîngînd, m-am întins după ea.

— Îmi pare rău, îmi pare rău, am spus printre lacrimi, luînd-o în brațe. Îmi pare rău, îmi pare rău.

Belle m-a apucat de bărbie și m-a privit în ochi:

— Să nu cumva să crezi că e vina ta, mi-a spus. Tu n-ai nici o vină că a murit copilul.

Am plîns cu Sukey în brațe, agățată de mine. În următoarele săptămîni numai nevoia ei de mine m-a ajutat să-mi revin.

Fanny, am văzut în zilele care au urmat, a devenit asistenta preferată a Căpitanului. Îl atrăgeau mișcările ei repezi și, cînd se apuca că vorbească în felul ei amuzant, îl făcea deseori să zîmbească și cîteodată chiar să rîdă. Doctorul venea des să îi ia sînge pacientului dar, după plecarea lui, Căpitanul era și mai lipsit de energie decît înainte. Mama a văzut cum stăteau lucrurile și după cîteva săptămîni l-a convins pe Căpitan să-i interzică doctorului

să-i mai ia sînge. După aceea a început să îi gătească feluri de mîncare care să-i stimuleze apetitul. Dimineața, înainte de răsăritul soarelui, Mama ieșea cu una dintre gemene și, în timp ce aceasta ținea o torță aprinsă, tăia o găină. Apoi o aducea la bucătărie, o curăța și o fierbea la foc mic cu mult pătrunjel proaspăt din grădină, usturoi, ceapă și sare. De-a lungul zile Fanny îi dădea Căpitanului supa cu lingura. Mama îl puneă să bea și ceai de mușețel, iar seara îi dădea un pahar de vin diluat cu apă și îndulcit, ca să-l ajute să doarmă. După cîteva zile a început să ceară bucățele de carne, dar Mama l-a refuzat. În schimb, începuse să îi pună în supă morcovi pasați și i-a promis că în curînd avea să îi dea și carne. Cînd a venit și ziua aceea, Fanny s-a întors de la Căpitan cu castronul gol, mîndră de parcă mîncase ea însăși, iar Mama a oftat, ușurată.

— Își revine, a spus.

Unchiul Jacob nu a plecat nici o clipă de lîngă Căpitan, și dormea pe o saltea așezată pe podea în camera acestuia. Tot el a intervenit pentru ca Belle să poată să-și viziteze tatăl în momentele cînd stăpîna dormea în camera ei.

Cînd a fost la el pentru prima dată, Căpitanul i-a spus lui Belle că tînărul din Philadelphia nu avea să mai vină. I-a povestit cum, odată ajunși acolo, epidemia de friguri galbene abia începuse și cum, cînd s-a anunțat că boala era contagioasă, mii de oameni au plecat speriați. În acea vară chiar și președintele, George Washington, plecase din oraș, iar guvernul nu a lucrat deloc. Căpitanul i-a povestit despre cum s-a chinuit domnița Martha, cum a avut grijă mai întîi de tatăl ei, apoi de Dory și după aceea și de el. N-a adus vorba de Campbell și, cînd Belle l-a întrebat despre el, Căpitanul a ezitat întîi, apoi a părut ușurat că putea să-i spună cuiva ce se întîmplase.

— După ce a murit Dory, a spus el, Martha era înnebunită de spaimă, era sigură că aveam să mor și eu. Eu mă simțeam prea rău ca să pot s-o ajut cu ceva, dar mi-am dat seama că Martha nu era în apele ei. Copilul a plîns zile în șir. Într-o dimineață, cînd nu l-am mai auzit plîngînd, am insistat să mi-l aducă. Dar deja murise, a spus, trăgînd adînc aer în piept. Mulțumesc lui Dumnezeu că am primit ajutor. Băiatul pe care îl găsisem pentru tine făcea parte dintr-o comunitate de negri liberi care ne-a ajutat. La început s-a crezut că negrii nu puteau să se molipsească de

friguri galbene, dar cînd Dory a murit, ne-am dat seama că lucrurile nu stăteau chiar așa. Mîncarea era pe sponci și agricultorii nu mai veneau în piețele din oraș, dar cînd băiatul tău a venit la noi, ne-a adus mîncare și l-a luat pe... De multe ori a dovedit că era exact omul care credeam eu că este. Ar fi fost un soț foarte bun pentru tine, Belle. Aș fi fost mîndru dacă s-ar fi căsătorit cu tine. Dar a murit și el de friguri... A fost un iad, iar acum mi-e teamă pentru Martha, a spus Căpitanul cu voce tremurîndă.

Tuturor ne era. Purtarea ei n-avea nici un sens. Umbla dintr-o cameră în alta, mutînd mobilele și obiectele de colo-colo. Mama m-a dus la ea, gîndindu-se că va regăsi în mine ceea ce văzuse odinioară, dar privirea ei goală m-a speriat, iar ea n-a reacționat așa cum spera Mama. Doctorul a venit din nou și i-a prescris laudanum. Și, ca să spun adevărul, ne-am simțit toți ușurați cînd a început să ia medicamentul care o făcea să doarmă.

În zilele următoare Belle, crezînd că nu avea să mai plece, era aproape veselă că scăpase de asemenea povară. Luîndu-mă după ea, am început și eu să sper că aveam un viitor sigur acolo. Aveam de gînd, totuși, să merg la Philadelphia cînd aveam să fiu mai mare. Sufletul meu de copil nu putea să accepte pierderea lui Campbell; mă convinsesem singură că se făcuse o greșeală. Sigură că era în viață și că niște oameni iubitori aveau grijă de el, m-am hotărît că într-o bună zi aveam să plec să-l caut. Nu-l uitasem nici pe fratele meu și acum luasem hotărîrea ca atunci cînd voi fi mare să îi găsesc atît pe Cardigan cît și pe Campbell.

Cu siguranță că nevoia lui Sukey de mine m-a salvat. Dormeam în continuare alături, pe saltea. Era primul chip pe care îl vedeam dimineața la trezire și ultimul pe care-l vedeam seara, înainte de culcare. Depindea din ce în ce mai mult de mine, iar primul cuvînt pe care l-a spus a fost Binny, numele meu. O țineam în brațe noaptea, hotărîtă să nu o pierd niciodată.

Mama a trimis-o pe Beattie după mine în dimineața friguroasă cînd se tăiau porcii. Țipetele animalelor o tulburaseră pe domnița Martha, care acum o striga pe Isabelle. Beattie și Sukey au venit cu mine și au rămas în salonașul albastru cînd eu m-am dus la stăpînă. Cînd am intrat în dormitor, domnița Martha părea mai

lucidă decît înainte, dar cînd a dat cu ochii de mine a insistat să-i aduc copilul. Nu știam ce să fac pînă cînd am auzit-o pe Sukey rîzînd în camera alăturată. Mi-a venit imediat o idee și am privit-o pe Mama. Ea și-a dat seama la ce mă gîndisem și a aprobat printr-o mișcare a capului, așa că am ieșit și m-am întors cu Sukey. Domnița Martha s-a întins să ia copilul, ca și cum ar fi fost exact bebelușul pe care ceruse să i-l aduc. Sukey, care era un copil prietenos, a fost bucuroasă să fie luată în brațe de femeia tulburată. Stătea liniștită pe pat și studia lucrurile care o înconjurau și, cînd domnița Martha a gîdilat-o pe burtă, a rîs și și-a încleștat minuțele grăsuțe de mîna domniței Martha. Cînd Sukey a văzut păpușa trimisă de la Williamsburg pe noptiera de lîngă pat, domnița Martha m-a pus să i-o dau. Sukey a luat-o și a privit-o atent, mîngiind ușor hainele delicate. În ziua aceea domnița Martha a privit cum copilul se juca cu păpușa pînă cînd au adormit amîndouă.

De atunci domnița Martha a cerut să i se aducă copilul aproape zilnic. Sukey era fericită pentru că știa că se va juca cu păpușa, iar domnița Martha o aștepta cu brațele deschise și era întotdeauna mulțumită cînd copilul venea la ea.

La colibe nemulțumirea creștea pe zi ce trecea. De cînd se întorsese Căpitanul, Will Stephens plecase înapoi la ferma tatălui său. Rankin, plin de sine datorită puterii pe care o avea, era din nou încrezător. Din ceea ce spunea Ida, Rankin își revărsa frustrările pe fiul ei și Jimmy, deja afectat după ce o pierduse pe Dory, avea de gînd să riposteze. Ida se temea pentru viața lui și, disperată, l-a rugat pe Papa George să vorbească cu Căpitanul.

Eu și Beattie lustruiam mobila la etaj cînd Papa George a intrat în camera Căpitanului. A lăsat ușa deschisă așa că, atunci cînd Rankin a apărut și el, l-am văzut că trăgea cu urechea de afară, de la ușa dormitorului. Cînd Papa i-a spus despre Jimmy, Căpitanul l-a refuzat. l-a amintit lui Papa că Rankin supraveghea lucrul pe plantație de cinci ani și, chiar dacă era un om dur și Căpitanul știa asta, plantația o ducea bine. Căpitanul i-a spus că atîta timp cît el nu se putea ridica din pat, trebuia să-l susțină pe Rankin în hotărîrile pe care le lua.

Cînd a ieșit, Papa a tresărit cînd l-a văzut pe Rankin. Rankin, asigurîndu-se că nu-l vede Căpitanul, și-a pus piciorul în ușă și

l-a forțat pe Papa să pășească peste el. M-am întrebat de ce Papa nu l-a luat pe sus, pentru că era mai mic de statură decît el, și nu l-a aruncat cît colo. În schimb, Papa l-a salutat cu o mișcare a capului. Am observat, totuși, că mergea încordat și că și-a încleștat pumnii cînd a plecat.

De Crăciun, Căpitanul nu era încă destul de puternic cît să meargă pînă la colibe, dar i-a trimis pe Papa și pe Ben cu un butoiăș plin cu mere, trei jamboane mari și patru ulcioare de rachiu. Mai tîrziu am aflat de la Ida că Rankin a vîndut două dintre cele trei jamboane și a păstrat două ulcioare de rachiu pentru el. Muncitorii erau din ce în ce mai nemulțumiți pentru că Rankin, din nou, le lua jumătate din rația zilnică de mîncare și schimba mîlaiul și șunca pe băutură pentru el. Oamenilor le era foame, spunea ea.

Ben a confirmat și el ceea ce spusese Ida despre condițiile în care se trăia la colibe. Chiar dacă el putea să o hrănească pe Lucy, nu putea s-o ajute cînd venea vorba de munca grea pe care trebuia s-o facă pe plantație.

Se curățau noi parcele pentru cultivat tutun și femeile luau parte la munca grea alături de bărbați. Rankin își permitea din ce în ce mai multe și era din ce în ce mai periculos și nimeni nu îndrăznea să spună ceva.

Ben se distanțase mult de familia lui și mai ales de Belle. Seara își lua mîncare de la Mama și mîncă singur sau aștepta în baraca lui ca Lucy să se întoarcă de la colibe.

Mama a încercat, fără prea mult succes, să se împrietenească cu soția lui Ben. Eram chiar și atunci conștientă de cît de privilegiate și stranii trebuie să i se fi părut viețile noastre în comparație cu a ei. De Crăciun, Lucy a venit la Mama acasă cu Ben, dar a rămas la ușă, timidă, refuzînd să se așeze pe un scaun. Ben s-a supărat și a țipat la ea și atunci ea a fugit înapoi în baraca lor. Ben a rămas și a mîncat în tăcere, apoi a plecat cu mîncarea pe care Mama i-a dat-o să i-o ducă soției lui.

Mama Mae a spus că Lucy fusese întotdeauna timidă. Mama îi cunoștea situația și ne-a povestit cum, cînd era mică, de vîrsta lui Sukey, Lucy fusese luată de la mama ei și adusă pe plantație. A fost lăsată în grija bătrînei care se ocupa de mulțimea de copii de la